

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
COREGRAFIE**

**-București-
2023**

NOTA DE PREZENTARE

Prezenta tematică vine în ajutorul cadrelor didactice pentru actualizarea cunoștințelor de specialitate și de pedagogie precum și pentru racordarea acestora la direcțiile impuse de reforma învățământului din România.

Această programă își propune ca prin temele de specialitate să servească șlefuirii personalității creatoare a profesorului din cadrul ariei curriculare: arte - specialitatea: coregrafie, să ducă la îmbunătățirea competențelor specifice profesiei în conformitate cu unitățile de competență generală pentru profesia de cadru didactic.

Programa de față se adresează profesorilor din învățământul preuniversitar care desfășoară activități didactice în cadrul diferitelor discipline din cadrul ariei curriculare: arte - specialitatea: coregrafie și urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de coregrafie;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației artistice în învățământul general și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum - ul național în vigoare;
- rezolvarea problemelor de didactică în procesul de învățământ coregrafic – predare, învățare, evaluare la diferite specialități, ținând cont de ciclurile curriculare dar și de nivelul aptitudinilor artistice ale elevilor;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra- și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic contemporan, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

COMPETENȚE GENERALE

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor coregrafice, profesorul trebuie să demonstreze că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv - educativ la un nivel artistic convingător. Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor balerin, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal.

Conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă propun profesorului care predă una dintre disciplinele din specialitatea coregrafie să facă, prin intermediul examenului de definitivare, dovada faptului că se preocupă temeinic de perfecționarea continuă a prestației sale didactice. Se înlătură astfel posibile cazuri de degradare în timp a capacității artistice și pedagogice ale cadrelor didactice, constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale și urmărește ca profesorul să aibă competențe de:

- a deschide un câmp vast de experimentare, de descoperire și de autocunoaștere, de cunoaștere și inter-relaționare umană;
- a-i introduce pe elevi în studiul artelor spectacolului;
- a opera cu elemente de limbaj de specialitate în abordarea creațiilor artistice din sfera artelor spectacolului;

- investigare istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic, cunoașterea conținuturilor artistice, științifice și didactice ale disciplinelor din domeniul artelor spectacolului.

COMPETENȚELE SPECIFICE

În procesul de predare - învățare - evaluare cadrul didactic trebuie să fie capabil:
 să cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesar praxisului coregrafic școlar;
 - să opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
 - să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și aptitudinilor specifice;
 - să utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului în lecția de dans;
 - să aibă capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
 - să utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
 - să posede o gândire critică privitoare la creațiile coregrafice, având o atitudine reflexivă asupra dansului, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitsch.
 - să dețină capacitatea de a comunica cu clasa /elevul.
 - să dețină capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

- proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea unui eveniment artistic;
 - aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice;
 - autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele locului de muncă.

TEMATICA DE SPECIALITATE

1. ISTORIA BALETULUI

I. Istoria artei coregrafice

I.1. Dansul în Antichitate

I.1.1 Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică.

I.1.2 Dansul în Roma antică. Forme de manifestare.

I.2. De la divertismentele dansante la opera-balet.

I.2.1 „*Ballet comique de la reine*”.

I.2.2. Contextul cultural-politic al Franței în timpul lui Ludovic al XIV-lea.

I.2.3. Baleturile regale. Sincretism artistic.

I.2.4. Prima academie de dans. Fixarea unor principii și constante de bază ale artei coregrafice.

I.3. Iluminismul francez. Jean Georges Noverre – creatorul coregrafiei moderne

I.3.1. Concepția noverriană a *baletului de acțiune (ballet d`action)*.

I.3.2. „*Scrisori despre dans și balet*”- Principiile fundamentale ale esteticii coregrafice și metodicii pedagogiei noverriene.

I.4. Influența curentului romantic în dezvoltarea artei coregrafice

I.4.1. Ipostaze ale feminității în baletul romantic (Maria Taglioni, Fanny Elssler, Carlotta Grisi,

Lucile Grahn, Fanny Cerrito).

I.4.2. De la „*ballet blanc*” la apoteoza estetică a spectacolului de dans clasic.

I.4.3. Contribuția coregrafilor Filippo Taglioni, Jean Coralli, Jules Perot, Joseph Mazilier, Arthur Saint-Leon, Marius Petipa, Lev Ivanov la evoluția academismului coregrafic.

I.4.4. Analiza literar-muzical-coregrafică a unor spectacole de balet reprezentative din repertoriul universal, semnate de coregrafii menționați .

I.5. Serghei Diaghilev și „Baletete ruse” (Ballets Russes)- drumul de la tradiție la inovație

I.5.1. Aportul artiștilor coregrafi Mihail Fokin, Vaslav Nijinski, Leonid Massine, Bronislava Nijinska la diversificarea conceptelor coregrafice în cadrul „*Stagiunilor ruse*”.

I.5.2. Influența compozitorilor Igor Stravinski, Maurice Ravel, Claude Debussy și a pictorilor Pablo Picasso, Léon Bakst, la dezvoltare artei coregrafice la începutul secolului XX.

I.5.3. Serge Lifar-promotorul noului academism; *Manifestul coregrafului*.

I.6. Teoreticienii mișcării. Corpul și scopul limbajului coregrafic. Ritm și mișcare

I.6.1. François Delsarte. Émile Jaques-Dalcroze.

I.7. Precursorii modernismului coregrafic în America

I.7.1. Particularități și inovații în concepția artiștilor coregrafi: Loie Fuller, Isadora Duncan, Ruth Saint, Denis, Ted Shawn.

I.8. Contextul socio-politic al apariției expresionismului german.

I.8.1. Rudolf von Laban – Analiza mișcării coregrafice. *Choreutics* și *Labanotation*.

I.8.2. Mary Wigman. Creație-Interpretare-Pedagogie.

I.8.3. Kurt Joos. *Folkwang Hochschule* - laborator coregrafic.

I.9. Dansul modern și contemporan american- sinteză a influențelor culturale și a interferențelor coregrafice

I.9.1. Fondatorii dansului modern american – Martha Graham, Doris Humphrey, Jose Limon, Lester Horton.

I.9.2. Alwin Nicolais. Alvin Ayley. Trisha Brown.

I.9.3. George Balanchine - creatorul baletului neoclasic american.

I.9.4. Merce Cunningham. Abstracționismul în dans. Events. Tehnica Cunningham.

I.9.5. Postmodernism. Principiile estetice ale activităților artistice de la Judson Church.

I.9.6. Arta coregrafică europeană a secolului XX.

I.9.7. Antony Tudor, Birgit Cullberg, Roland Petit.

I.9.8. Maurice Bejart – Viziunea bejartiană între ecletism și sincretism. *Spectacolul total*.

I.9.9. Pina Bausch- Realitate. Creație. Concept. *Tanztheater*.

I.9.10. Tendințe ale coregrafiei contemporane europene a secolului XXI. De la remodelarea subiectelor baletelor romantice la performance-urile coregrafice.

I.9.11. Reprezentanți: Mats Ek. Jiří Kylián, Nacho Duato, Angelin Preljocaj, Sacha Waltz.

I.9.12. Utilizarea tehnologiei în procesul de creație coregrafic: William Forsythe.

II. Istoria baletului Românesc

II.1. Floria Capsali, fondatoare a spectacolului coregrafic românesc de inspirație folclorică.

II.2. Primul teatru de balet din România - Compania Oleg Danovski din Constanța (repertoriu românesc și universal).

II.3. Învățământul coregrafic românesc – tradiție, actualitate, perspective.

II.4. Coregrafi, interpreți și pedagogi români de renume care activează pe marile scene și în școlile de balet internaționale.

II.5. Evoluția dansului contemporan în România.

NOTĂ:

Temele pentru istoria baletului sunt comune pentru toate specializările din aria curriculară coregrafie

BIBLIOGRAFIE**Istoria artei coregrafice; Istoria baletului românesc**

1. Badea, Denisa, *Anatomia ambiguității*, Editura Eikon, București, 2017;
2. Banes, Sally, *Terpsichore in Sneakers, Post /Modern Dance*, Wesleyan University Press, 1987;
3. Banu George, *Teatrul de artă o tradiție modernă, o tradiție modernă*, Editura Nemira, București, 2014;
4. Banu George, *Scena modernă. Mitologii și miniaturi*, Editura Nemira, București, 2014;
5. Bourcier, Paul, *Histoire de la Danse*, Edition du Seuil, Paris, 1994;
6. Capelle, Laura, *Nouvelle Histoire de la Danse*, éditions du Seuil, septembre 2020;
7. Centre national de la danse Caraman, Fotea, Daniela și Constantinescu, Grigore, *Fascinația dansului*, dicționar de balet, Editura Muzicală, București, 2008;
8. Cardenes, Antonio Pita, *Gelu Barbu, ritmul sentimentelor*, Editura Cartea Românească, București, 2004;
9. Cassou, Jean, *Panorama artelor plastice contemporane, 2.vol.*, Editura Meridiane, București 1971;
10. Cherecheș, Horațiu, *Influențe teatrale în arta coregrafică*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca, 2022;
11. Constantinescu, Marian, *Dirijorul de lebede*, Editura Muzicală, București, 1989;
12. Cursaru, Lucian, *Argonauții marilor iubiri*, Editura Muzicală, București, 1987;
13. Cursaru, Lucian, *Paravan cu iriși*, Editura Muzicală, București, 1984;
14. De Mille Agnes, *L'Ame de la danse*, Editura Flammarion, Paris, 1964;
15. Drimba Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum, București, 2008;
16. Dumitrescu, M., *Amintiri despre Floria Capsali*, Editura Muzicală, București, 1985;
17. Duncan, Isadora, *Viața mea*, Editura Editex, București, 1993;
18. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *La dans au XX siècle*, Larousse, Montréal, 2002;
19. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *Dansul în secolul XX*, Centrul Național al Dansului, Editura ART, 2011;
20. Gombrich, E. H., *Istoria artei*, Editura Art, București, 2020;
21. Jela Doina, *Oleg Danovski-Omul, artistul, legenda*, Editura Curtea Veche Publishing, 2012;
22. Lapsșina, Natalia, *Mir Iskusstva*, Editura Meridiane, 1980;
23. Lehmann, Hans-Thies, *Teatrul postdramatic*, Editura Unitext, București, 2009;
24. Lesschaeve, Jacqueline, *The Dancer and the Dance - Merce Cunningham*, New York, 1985;
25. Lipss Theodor, *Estetica. Psihologia frumosului și a artei. vol.2*, Editura Paideia, București, 2022;
26. Loon Van Hendrik, *Istoria Artei, vol. 1și 2*, Editura Paul Editions, București, 2022;
27. Mannoni, Gérard, *Les grands chorégraphes du XX siècle*, Editura Libella, Paris, 2015;
28. Maurice, Béjart, *Un instant dans la vie d'autrui*, Editura Flammarion, Paris, 1979;
29. Michailov Mihaela, *Corpuri radicale în spectacole contemporane*, S.C. Editura Vellant S.R.L., Centrul Național al Dansului, București, 2021;
30. Negru, Gabriel, *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Editura Little Star Impex S.R.L., București, 1996;

31. Noverre, Jean-Georges, *Scrisori despre dans și balet*, Editura Muzicală, București, 1967;
32. Sava, I., Constantinescu, G., *Ghid de balet*, Editura Muzicală, 1987;
33. Șomărescu, Simona, *Dans clasic și contemporan: interferențe și devieri*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2022;
34. Urseanu, Tilde, Ianegic, Ion, *Istoria baletului*, Editura Muzicală, 1967;
35. Vartolomei, Luminița, *Soclu pentru efemeride*, Editura Muzicală, București, 1992;
36. Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972;
37. Wigman, Mary, *The Language of dance*, Londra, 1966;
38. Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Editura Iskusstva 1976;
39. **** *Terminologia dansului clasic*, Editura Amphora, Paris 1987;

Alte cărți, cursuri, prelegeri și studii de specialitate accesibile în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă din țară sau din surse media (webografie)

Pentru analizele coregrafice și exemple ce fac referință la spectacole de balet și performance-uri, se consultă platforme media, linkuri, youtube; Candidații vor avea în vedere cel puțin două exemple de creații coregrafice pentru fiecare artist coregraf menționat în tematica de specialitate.

2. DIDACTICA SPECIALITĂȚII **(specializarea dans clasic, contemporan, românesc și de caracter)**

- 2.1. Metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu al dansului clasic.
- 2.2. Plasamentul corporal specific dansului clasic și metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu.
- 2.3. Specificul lecției de dans (clasic, contemporan, caracter, românesc).
- 2.4. Modalități de combinare a elementelor fundamentale ale tehnicii dansului (clasic, contemporan, caracter, românesc), pentru formarea și dezvoltarea memoriei kinestezice a elevilor.
- 2.5. Rolul disciplinelor complementare în stimularea creativității elevilor în liceele de coregrafie.
- 2.6. Structura lecției de antrenament în dansul clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.7. Rolul exercițiilor de la bară în însușirea tehnicii dansului (clasic, contemporan, caracter, românesc).
- 2.8. Rolul celor două componente semnificative - adagio și allegro - în studiul dansului.
- 2.9. Elemente de virtuozitate în studiul dansului clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.10. Formele de turajii și metode de pregătire.
- 2.11. Importanța elementelor fundamentale (plie, battement tendu) în studiul dansului clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.12. Rolul pașilor de legătură în lecția de dans clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.13. Studiul port de bras-urilor. Metode de dezvoltare a plasticității brațelor.
- 2.14. Importanța observațiilor în lecția de dans (clasic, contemporan, caracter, românesc).
Metode de evaluare specifice.

Notă:

Toate temele prezentate pot fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.

BIBLIOGRAFIE**Didactica specialității**

1. Cohan, Robert , *La danse, l'atelier de la danse*, Ed. Robert Lafont, S.A., Paris,1986;
2. Demian, Nicoleta Cristina, *Concepte tehnice în studiul dansului clasic, vol,1 și 2*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoaca, 2010;
3. Demian, Nicoleta Cristina, *Metamorfoza gestului simbolic în dans contemporan*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2022;
4. Fay Maria, *My approach to Character dance*, Publisher The Choir Press, Gloucester, Anglia 2020;
5. Gauthier Brigitte, *Le langage chorégraphique de Pina Bausch*, L' ARCHE Editeur, Paris, 2008;
6. Kostrovițkaia, Vera, *100 de ore de dans clasic*, Leningrad, 1981;
7. Laban, Rudolf, *Modern Educational Dance*, Macdonald & Evans, LTD, London, 1948;
8. Lifar, Serge, *Le Manifeste du Choregraphe*, Paris, 1935;
9. Petac, Silvestru, Dorel, *Texte și contexte în cultura dansului tradițional*, Editura Etnologică, 2014;
- 10.Tarasov, Nikolai, *Dans clasic*, Ed. Iskusstva, 1971;
- 11.Tarasov, N.I. și alții - *Metoda antrenamentului clasic*, Ed. de Stat „Arta”, Moscova,1940;
- 12.Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972;
- 13.Vaganova, Agripina - *100 de lecții de dans clasic*, Iskusstvo, Leningrad-Moscova, 1958;
- 14.Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Ed. Iskusstva 1976;

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ pentru COREGRAFIE a fost corelatăcu programa de concurs pentru ocuparea posturilor/catedrelor vacante din școli și licee de artă.